

Egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego – wybrane zagadnienia

[Anna Jaroszewska]

Przygotowanie się i w konsekwencji przystąpienie do egzaminu maturalnego jest dla uczniów, a później absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, niezwykle trudnym wyzwaniem. Podobnie jak trudnym i obciążonym wielką odpowiedzialnością wyzwaniem jest na etapie tych przygotowań praca nauczycieli przedmiotu, często później pełniących rolę egzaminatora maturalnego.

Aby sprostać temu wyzwaniu zarówno jedni, jak i drudzy potrzebują informacji, które usprawnią ich działania, odpowiednio ukierunkują, a być może także wyjaśnią pojawiające się wątpliwości i niewiadome. Informacje te są ogólnodostępne, najczęściej jednak zapisane językiem prawniczym lub występujące w skondensowanej formie obok innych, niezwiązanych z danym przedmiotem treści. Niekiedy zaś rozrzucone są po różnych miejscach realnej i wirtualnej rzeczywistości, zawarte w ustawach, rozporządzeniach, informatorach, komunikatach, instrukcjach, komentarzach itd. Nie każdy odczuwa potrzebę, aby do nich dotrzeć. Prawdopodobnie są i tacy, którzy dotrzeć do tych informacji po prostu nie potrafią bądź mają do nich utrudniony dostęp. Przede wszystkim do tej grupy skierowane jest to opracowanie. Jego tytuł jednoznacznie zaś wskazuje na przedmiot, któremu zostało ono poświęcone – język obcy nowożytny.

Podstawy prawne

Niniejszy opis egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego dotyczy nowej formuły egzaminu, obowiązującej od roku szkolnego 2011/2012. Opis przygotowano na podstawie następujących dokumentów:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (DzU Nr 256 z 2004 r., poz. 2572, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (DzU Nr 83 z 2007 r., poz. 562, z późn. zm.);
- Procedury organizowania i przeprowadzania egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2011/2012 opracowane

przez Centralną Komisję Egzaminacyjną (Źródło: <http://www.cke.edu.pl/>, zakładka egzamin maturalny; dostęp: 07.01.2012);

- *Informator o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego od roku szkolnego 2011/2012* opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną (Źródło: <http://www.cke.edu.pl/>, zakładka egzamin maturalny; dostęp: 07.01.2012).

Podstawę prawną do przeprowadzenia egzaminu maturalnego, także z języka obcego nowożytnego, poza szeregiem innych ustaw i rozporządzeń stanowią standardy wymagań egzaminacyjnych zawarte w załączniku nr 3 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 kwietnia 2003 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (DzU Nr 90 z 2003 r., poz. 846 z późn. zm.). Z perspektywy ucznia i nauczyciela – docelowo zdającego i egzaminatora – istotne jest to, że m.in. w oparciu o te standardy przygotowana została obowiązująca podstawa programowa nauczania języków obcych w kształceniu ogólnym. Dla IV etapu edukacyjnego, tj. dla szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwi uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego¹, podstawę w przedmiotowym zakresie stanowi załącznik nr 4 do tego dokumentu – Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (DzU Nr 4 z 2009 r., poz. 17).

¹ Szkoła ponadgimnazjalna, tj. liceum ogólnokształcące, liceum profilowane oraz technikum, a ponadto uzupełniające liceum ogólnokształcące i technikum uzupełniające.

Podstawowe założenia organizacyjne egzaminu

Egzamin maturalny – nazywany także maturą bądź egzaminem dojrzałości – przyjmuje formę komisyjnej oceny poziomu wykształcenia ogólnego absolwentów szkół średnich. Jest egzaminem wystandaryzowanym, jednolitym dla całej Polski, z uwzględnieniem rozróżnienia poziomu, warunków i sposobu przeprowadzenia egzaminu dla uczniów/absolwentów, którzy ukończyli szkołę ponadgimnazjalną w trybie zwykłym, dla uczniów/absolwentów z niepełnosprawnością oraz specjalnymi potrzebami/trudnościami edukacyjnymi lub dla uczniów/absolwentów szkół i oddziałów dwujęzycznych.

Egzamin ten przeprowadzany jest jeden raz w ciągu roku szkolnego w okresie od maja do września, w macierzystej szkole zdającego, z zastrzeżeniem warunkowego odstępstwa od tej reguły. Składa się on z części ustnej oraz pisemnej. Ocena części ustnej egzaminu odbywa się w szkole macierzystej dla przystępującego do egzaminu absolwenta i prowadzona jest przez przedmiotowy zespół egzaminacyjny rekrutujący się z przewodniczącego komisji egzaminacyjnej lub jego zastępcy, egzaminatora danego przedmiotu oraz drugiego nauczyciela tego samego lub pokrewnego przedmiotu, zazwyczaj na co dzień będących nauczycielami tej szkoły. Pisemna część egzaminu oceniana jest poza szkołą, w której egzamin jest przeprowadzany. W tym przypadku oceny dokonują egzaminatorzy zewnętrzni wpisani do ewidencji Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. Dane osobowe zdającego nie są znane oceniałym.

Nie zostało określone, do której części egzaminu absolwent przystąpi w pierwszej kolejności. W myśl zapisów zawartych w aktach normujących procedury przeprowadzania egzaminu maturalnego obowiązkiem przewodniczącego zespołu egzaminującego (dyrektora szkoły) jest ustalenie i ogłoszenie harmonogramu części ustnej egzaminu na dwa miesiące przed terminem rozpoczęcia części pisemnej egzaminu oraz ogłoszenie harmonogramu części pisemnej egzaminu². Termin przeprowadzenia części pisemnej ustalany jest przez dyrektora CKE, cały zaś harmonogram publikowany jest na stronie internetowej CKE (<http://www.cke.edu.pl/>), a także na stronach okręgowych komisji egzaminacyjnych. Termin przystąpienia do poszczególnych części egzaminu jest więc dla zdającego przypadkowy, zależny w głównej mierze od przedmiotu/

języka, który zdecydował się zdawać oraz od jego dyslokacji w harmonogramie egzaminacyjnym. Istotne jest to, że jest on odpowiednio wcześniej znany.

Wybór języka jako przedmiotu obowiązkowego/dodatkowego na egzaminie

Absolwenci liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum w ramach egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych zdają m.in. ustny i pisemny egzamin z języka obcego nowożytnego (tego samego języka dla obu części egzaminu). Swoją przedmiot egzaminacyjny wybierają spośród języków: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego i włoskiego. Dla części ustnej nie określa się w tym przypadku poziomu egzaminu. Egzamin pisemny zdawany jest natomiast na poziomie podstawowym.

Absolwenci mają prawo przystąpić w danym roku do egzaminu maturalnego z nie więcej niż sześciu przedmiotów dodatkowych. Jednym z tych przedmiotów jest język obcy nowożytny. Jeżeli absolwent zdecyduje się na zdawanie egzaminu z języka innego niż zadeklarowany jako przedmiot obowiązkowy na maturze, wówczas może przystąpić zarówno do ustnej, jak i do pisemnej części egzaminu z tego języka lub do obydwu tych części. W takim przypadku w części ustnej nie określa się dla niego poziomu egzaminu, zaś część pisemna może być zdawana na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Jeżeli natomiast absolwent jako przedmiot dodatkowy zdecyduje się wybrać język obcy nowożytny, który wybrał na maturze również jako przedmiot obowiązkowy, wówczas może przystąpić tylko do pisemnej części egzaminu z tego języka i tylko na poziomie rozszerzonym.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (DzU Nr 83 z 2007 r., poz. 562, z późn. zm.) wybór przedmiotu zdawanego na egzaminie maturalnym nie jest zależny od typu szkoły, do której uczęszczał absolwent, ani też od przedmiotów nauczanych w tej szkole. Dotyczy to m.in. języków obcych nowożytnych. Deklarację o zamiarze przystąpienia do egzaminu maturalnego oraz o wyborze poszczególnych przedmiotów i poziomów egzaminu, m.in. z zakresu języka obcego nowożytnego, uczeń zobligowany jest złożyć na ręce dyrektora szkoły najpóźniej do 7 lutego roku szkolnego, w którym

² Datą ogłoszenia harmonogramów egzaminacyjnych dla matury z roku bieżącego był dzień 4 marca 2012 r.

planuje złożyć egzamin. Dla matury 2012 termin ten już zatem minął. Wszyscy ci uczniowie, którzy terminu tego nie dotrzymani, przystąpią do egzaminu maturalnego na podstawie wstępnej deklaracji wyboru przedmiotu, złożonej jeszcze w roku ubiegłym.

Warto nadmienić, że jeżeli uczeń dysponuje opinią/orzeczeniem poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej odpowiedniej poradni bądź też zaświadczeniem lekarskim o potrzebie indywidualnego nauczania lub kształcenia specjalnego, wraz z deklaracją o wyborze przedmiotu może złożyć wniosek o dostosowanie warunków i form egzaminu do jego indywidualnych potrzeb oraz możliwości psychofizycznych.

Ogólna charakterystyka egzaminu

Egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego ma na celu sprawdzenie ogólnej kompetencji komunikacyjnej na poziomie średnio zaawansowanym lub zaawansowanym i przeznaczony jest dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych wyszczególnionych w przedmiotowym rozporządzeniu. Przygotowywany jest on na bazie obowiązujących w Polsce standardów wymagań egzaminacyjnych dla języka obcego nowożytnego właściwych dla poziomu podstawowego i rozszerzonego. Jednocześnie opiera się

na założeniach Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ) – dokumentu w pewnym stopniu standaryzującego w wymiarze międzynarodowym opis i ocenę poszczególnych poziomów biegłości językowej, jakie może osiągnąć uczący się w zakresie poszczególnych sprawności językowych, m.in. uczniów szkoły ponadgimnazjalnej. W polskim kontekście edukacyjnym poziom ten można oszacować w zakresie od A2 do B2, tj. od górnego poziomu podstawowego do poziomu samodzielności według ESOKJ. Wyróżniony na przywołanej skali poziom C1/C2 może być osiągnięty przez uczniów szkół, w których nauczanie prowadzone jest w systemie kształcenia dwujęzycznego. Jest to już jednak poziom biegłości według ESOKJ.

Aby zapewnić możliwość rzetelnej oceny poziomu komunikacyjnej kompetencji językowej absolwentów szkół średnich, wzorem powszechnie uznanych międzynarodowych egzaminów certyfikacyjnych, egzamin maturalny podzielono na część ustną i pisemną. Dla części pisemnej określono przy tym poziom podstawowy oraz rozszerzony. W przypadku części ustnej w nowej formule egzaminu, obowiązującej od 2012 r., zrezygnowano z takiego podziału. W tym przypadku nie określa się poziomu egzaminu. Podstawowe informacje na ten temat zamieszczono w poniższej tabeli (zob. Tabela 1.).

Tabela 1.

Ogólna charakterystyka egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego (CKE, 2010:3)

	Część pisemna – poziom podstawowy	Część ustna – nie określa się poziomu	Część pisemna – poziom rozszerzony
Czas trwania	120 minut	ok. 15 minut	Część I: 120 minut Część II: 70 minut
Charakter	przedmiot obowiązkowy lub dodatkowy	przedmiot obowiązkowy lub dodatkowy	przedmiot dodatkowy
Części arkusza	<ul style="list-style-type: none"> ■ rozumienie ze słuchu ■ rozumienie tekstów pisanych ■ wypowiedź pisemna 	<ul style="list-style-type: none"> ■ rozmowa wstępna ■ rozmowa z odgrywaniem roli ■ opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania ■ wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania 	<ul style="list-style-type: none"> ■ rozumienie ze słuchu ■ rozumienie tekstów pisanych ■ rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych ■ stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych ■ wypowiedź pisemna
Oceniający	egzaminatorzy OKE	przedmiotowy zespół egzaminacyjny	egzaminatorzy OKE

Opis części ustnej egzaminu

W myśl zapisów przedmiotowego rozporządzenia – do sali, w której jest przeprowadzana część ustna egzaminu maturalnego, nie można wносить żadnych urządzeń telekomunikacyjnych, a tym samym zabronione jest korzystanie z tego typu urządzeń w czasie egzaminu. W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego podczas egzaminowania w sali może przebywać tylko jeden zdający. Zasada ta nie dotyczy egzaminu z języka obcego nowożytnego będącego drugim językiem nauczania w szkołach lub oddziałach

dwujęzycznych, zdanego jako przedmiot dodatkowy na poziomie dwujęzycznym. Wówczas w sali oprócz zdającego może przebywać jedna osoba przygotowująca się do egzaminu. Zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku zdający w czasie trwania egzaminu nie może korzystać ze słowników oraz innych pomocy.

Część ustna egzaminu z języka obcego nowożytnego bez określania poziomu prowadzona jest w danym języku obcym nowożytnym, trwa ok. 15 minut i przebiega w sposób następujący (zob. Tabela 2.):

Tabela 2.

Opis części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego. Opracowanie własne na podstawie dokumentów źródłowych (CKE, 2010:4-5)

PRZEBIEG EGZAMINU charakterystyka poszczególnych części/etapów		CZAS TRWANIA
CZYNNOŚCI ORGANIZACYJNE	<ul style="list-style-type: none"> ■ zdający, po okazaniu dokumentu stwierdzającego tożsamość (warunkowo świadectwa ukończenia szkoły), wchodzi do sali egzaminacyjnej w ustalonej kolejności ■ następnie zdający losuje zestaw egzaminacyjny i przekazuje go egzaminatorowi, po czym przystępuje do egzaminu ■ w fazie wstępnej egzaminu nie przewidziano dodatkowego czasu na zapoznanie się osoby egzaminowanej z treścią całego zestawu przed przystąpieniem do odpowiedzi ■ zdający zapoznaje się z treścią poszczególnych zadań etapowo, tj. przechodząc do kolejnych zadań ■ kolejność wykonania zadań odpowiada kolejności, w jakiej są one zamieszczone w zestawie egzaminacyjnym ■ czas na zapoznanie się z treścią zadań jest wliczony w czas przeznaczony na ich wykonanie ■ po zakończeniu pracy nad zadaniem lub po rezygnacji z jego wykonania i przejściu do zadania kolejnego zdający nie może powrócić do wykonywania zadań wcześniejszych ■ egzamin prowadzony jest zgodnie z instrukcjami zamieszczonymi w zestawie dla egzaminującego ■ podczas rozmowy wstępnej oraz w zadaniach nr 2 i nr 3 egzaminujący zobligowany jest do zadawania wyłącznie pytań zamieszczonych w zestawie dla egzaminującego 	---
ROZMOWA WSTĘPNA	<ul style="list-style-type: none"> ■ w celu oswojenia ucznia/absolwenta z sytuacją egzaminacyjną nauczyciel egzaminujący zadaje mu kilka pytań związanych z jego życiem i zainteresowaniami ■ wykaz możliwych do zadania pytań zamieszczony jest wyłącznie w zestawie przeznaczonym dla egzaminującego ■ po rozmowie wstępnej egzaminujący przekazuje wylosowany wcześniej zestaw zdającemu 	ok. 2 min

PRZEBIEG EGZAMINU charakterystyka poszczególnych części/etapów		CZAS TRWANIA
ZADANIE 1.: Rozmowa z odgrywaniem roli	<ul style="list-style-type: none"> ■ czas przeznaczony na zapoznanie się zdającego z poleceniem do zadania wynosi ok. 30 sekund ■ zadanie polega na przeprowadzeniu rozmowy, w której zdający i egzaminujący odgrywają wskazane w poleceniu role ■ role, które ma za zadanie odegrać zdający, odpowiadają doświadczeniom życiowym osoby nastoletniej lub stawiają go w sytuacjach, z którymi realnie może być skonfrontowany w przyszłości ■ podczas rozmowy zdający powinien odnieść się do czterech elementów wskazanych w poleceniu i rozwinąć swoją wypowiedź w zadowalającym stopniu ■ zdający powinien również w sposób właściwy reagować na wypowiedzi egzaminującego 	maks. 3 min
ZADANIE 2.: Opis ilustracji i odpowiedzi na trzy pytania	<ul style="list-style-type: none"> ■ w pierwszej fazie zadaniem zdającego jest opisanie ilustracji przypisanej do zadania drugiego z wylosowanego zestawu ■ opisując ilustrację zdający powinien określić widoczne na ilustracji miejsce, osoby oraz wykonywane przez nie czynności ■ w drugiej fazie zadaniem osoby egzaminowanej jest udzielenie odpowiedzi na trzy pytania postawione przez egzaminującego ■ pytania te nawiązują do tematyki ilustracji opisywanej uprzednio przez zdającego ■ treść tych pytań egzaminujący otrzymuje w zestawie przeznaczonym wyłącznie dla niego, w związku z czym pytania nie są wcześniej znane osobie egzaminowanej ■ udzielając odpowiedzi na postawione pytania, zdający powinien używać możliwie pełnych wypowiedzi, jednocześnie ograniczając wypowiedzi zdawkowe, jednozdaniowe 	maks. 4 min
ZADANIE 3.: Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedzi na dwa pytania	<ul style="list-style-type: none"> ■ czas przeznaczony na zapoznanie się zdającego z poleceniem do zadania oraz z materiałem stymulującym wynosi ok. 1 minuty ■ w pierwszej fazie zadaniem zdającego jest wybór jednego elementu (np. ilustracji) z kilku zaproponowanych w materiale stymulującym, który jego zdaniem najlepiej spełnia warunki wskazane w poleceniu do zadania ■ następnie zdający powinien uzasadnić, dlaczego ten właśnie element został przez niego wybrany i na jakiej podstawie odrzucił pozostałe elementy z dostępnego materiału ■ w drugiej fazie zadaniem osoby egzaminowanej jest udzielenie odpowiedzi na dwa pytania postawione przez egzaminującego ■ pytania te nawiązują do tematyki materiału stymulującego ■ treść tych pytań egzaminujący otrzymuje w zestawie przeznaczonym wyłącznie dla niego, w związku z czym pytania nie są wcześniej znane osobie egzaminowanej ■ udzielając odpowiedzi na postawione pytania, zdający powinien używać możliwie pełnych wypowiedzi, jednocześnie ograniczając wypowiedzi zdawkowe, jednozdaniowe 	maks. 5 min

Kryteria oceniania wypowiedzi ustnej (wyciąg z Informatora CKE)

SPRAWNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Ocena sprawności komunikacyjnej jest dokonywana w każdym zadaniu osobno. W ocenie bierze się najpierw pod uwagę, do ilu elementów z polecenia uczeń się odniósł w swojej wypowiedzi oraz ile z tych elementów rozwinął w zadowalającym stopniu. Punkty przyznaje się zgodnie z Tabelą A (zob. Tabela 3.).

Tabela 3. Tabela A

Do ilu elementów zdający się odniósł?	Ile elementów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	6 p.	5 p.	4 p.	3 p.	2 p.
3		4 p.	3 p.	2 p.	1 p.
2			3 p.	1 p.	1 p.
1				1 p.	0 p.
0					0 p.

Od uzyskanej w ten sposób liczby punktów można następnie odjąć punkty w zależności od zakresu pomocy, jakiej zdający potrzebuje ze strony egzaminującego oraz – w przypadku zadania 1. – adekwatności wypowiedzi do tematu i kontekstu rozmowy lub zadanego pytania, zgodnie z Tabelą B (zob. Tabela 4.).

Tabela 4. Tabela B

<ul style="list-style-type: none"> ■ zdający nie potrzebuje LUB bardzo rzadko potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego ■ [dodatkowo w zad. 1.]: ORAZ wypowiedzi zdającego są adekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego 	punkty wg Tabeli A
<ul style="list-style-type: none"> ■ zdający czasami potrzebuje pomocy ze strony egzaminującego ■ [dodatkowo w zad. 1.]: ORAZ/LUB wypowiedzi zdającego są częściowo nieadekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego 	punkty wg Tabeli A minus 1 (do zera)
<ul style="list-style-type: none"> ■ zdający potrzebuje znacznej pomocy ze strony egzaminującego ■ [dodatkowo w zad. 1.]: ORAZ/LUB wypowiedzi zdającego są często nieadekwatne do tematu i kontekstu rozmowy oraz wypowiedzi egzaminującego 	punkty wg Tabeli A minus 2 (do zera)

ZAKRES STRUKTUR

LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH (zob. Tabela 5.)

Tabela 5. Zakres struktur leksykalno-gramatycznych – kryteria punktacji

4 p.	szeroki zakres struktur leksykalno-gramatycznych; zdający swobodnie wypowiada się na tematy proste i złożone, formułując wypowiedź na tematy złożone rzadko stosuje słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak <i>miły, interesujący, fajny</i>
3 p.	zadowalający zakres struktur leksykalno-gramatycznych; zdający swobodnie wypowiada się na tematy proste i złożone, formułując wypowiedź na tematy złożone stosuje jednak głównie słowa oraz struktury o wysokim stopniu pospolitości, takie jak <i>miły, interesujący, fajny</i>
2 p.	ograniczony zakres struktur leksykalno-gramatycznych; zdający dość swobodnie wypowiada się na tematy proste, tematy bardziej złożone sprawiają mu kłopoty
1 p.	bardzo ograniczony zakres struktur leksykalno-gramatycznych; zdający ma kłopoty z wypowiedzianiem się na tematy proste
0 p.	brak wypowiedzi LUB wypowiedź całkowicie niekomunikatywna; zdający nie jest w stanie wypowiedzieć się nawet na tematy bardzo proste

POPRAWNOŚĆ STRUKTUR**LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH** (zob. Tabela 6.)**Tabela 6.**
Poprawność struktur leksykalno-gramatycznych – kryteria punktacji

4 p.	sporadyczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji
3 p.	dość liczne błędy leksykalne i gramatyczne, niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację
2 p.	liczne błędy leksykalne i gramatyczne, zakłócające komunikację
1 p.	bardzo liczne błędy leksykalne i gramatyczne, w znacznym stopniu zakłócające komunikację
0 p.	brak wypowiedzi LUB wypowiedź całkowicie niekomunikatywna

WYMOWA

W ocenie wymowy bierze się pod uwagę błędy w wymowie dźwięków i/lub akcentowaniu i/lub intonacji oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi (zob. Tabela 7.).

Tabela 7.
Wymowa – kryteria punktacji

2 p.	brak błędów w wymowie LUB błędy w wymowie nie zakłócają komunikacji
1 p.	błędy w wymowie czasami zakłócają komunikację
0 p.	błędy w wymowie często zakłócają komunikację LUB uniemożliwiają zrozumienie komunikatu LUB brak wypowiedzi LUB wypowiedź całkowicie niekomunikatywna

PŁYNNOŚĆ WYPOWIEDZI (zob. Tabela 8.)**Tabela 8.**
Płynność wypowiedzi – kryteria punktacji

2 p.	w wypowiedzi nie występują pauzy LUB występują pauzy, które czasem są nienaturalne, jednak nie zakłócają odbioru komunikatu
1 p.	pauzy w wypowiedzi występują często i są nienaturalne; zakłócają czasami odbiór komunikatu
0 p.	pauzy w wypowiedzi występują bardzo często i są nienaturalne; zakłócają odbiór komunikatu LUB brak wypowiedzi LUB wypowiedź całkowicie niekomunikatywna

Zdający, którzy nie przystąpili do realizacji wszystkich zadań, mogą za zakres i poprawność struktur leksykalno-gramatycznych oraz wymowę i płynność wypowiedzi otrzymać maksymalną liczbę punktów określoną w poniższej tabeli (zob. Tabela 9.):

Tabela 9.
Dodatkowe kryteria punktacji

Liczba zadań, do których przystąpił zdający	Zakres struktur leks.-gram.	Poprawność struktur leks.-gram.	Wymowa	Płynność wypowiedzi
dwa zadania	maks. 2 p.	maks. 2 p.	maks. 2 p.	maks. 2 p.
jedno zadanie	maks. 1 p.	maks. 1 p.	maks. 1 p.	maks. 1 p.

Opis części pisemnej egzaminu

Pisemna część egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego wydaje się znacznie bardziej złożona, a być może i trudniejsza dla zdającego, niż część ustna. Choć zapewne znajdą się i tacy uczniowie, którzy będą mieli odmienne zdanie w tej kwestii. Niewątpliwie jednak na przejście tego etapu zdający egzamin musi poświęcić dużo więcej wysiłku, uwagi i koncentracji. Wynika to przede wszystkim z czasu trwania (120 minut – dla poziomu podstawowego; 120+70 minut – dla poziomu rozszerzonego), z charakteru zadań egzaminacyjnych oraz z faktu, że w tym przypadku może on liczyć wyłącznie na siebie³.

Egzamin właściwy poprzedzony jest szeregiem obowiązkowych czynności organizacyjnych, których rzetelne dopełnienie może nie tyle ma wpływ na efekt końcowy i stronę merytoryczną egzaminu, co może przesądzić o sprawnym, niezakłóconym jego przebiegu, a więc i o niższym poziomie stresu zdającego. Pomimo że o procedurach tych z pewnością będzie on poinformowany przez przewodniczącego bądź członka komisji egzaminacyjnej/nadzorującej tuż przed egzaminem, warto odnotować te najistotniejsze.

Przed wszystkim, termin i godzina rozpoczęcia egzaminu maturalnego są ściśle określone, w związku z czym od absolwentów przystępujących do egzaminu bezwzględnie wymagana jest punktualność przybycia na miejsce egzaminu. Spóźnienie będzie skutkowało niewpuszczeniem do sali egzaminacyjnej.

W Procedurach organizowania i przeprowadzania egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2011/2012 czytamy ponadto, że po wejściu do sali egzaminacyjnej i otrzymaniu arkusza egzaminacyjnego zdający zobligowany jest zapoznać się z informacją na pierwszej stronie arkusza, przede wszystkim zaś sprawdzić, czy arkusz ten jest kompletny, tzn. czy ma wszystkie strony, czy zawiera wszystkie zadania i czy są one wyraźnie wydrukowane. Stwierdzone braki w tym zakresie powinien niezwłocznie zgłosić. Będzie to podstawą wymiany wadliwego arkusza na nowy, kompletny – pochodzący z puli arkuszy rezerwowych. Procedura ta zostanie przy tym odnotowywana w protokole przebiegu egzaminu.

Istotną czynnością jest także kodowanie arkusza egzaminacyjnego oraz przypisanej do niego karty odpowiedzi. Kodowanie polega na przyklejeniu w odpowiednich (oznaczonych) miejscach tych dokumentów naklejki z kodem

nadanym przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną (OKE). Naklejki zdający otrzymuje od członków zespołu nadzorującego egzamin. Zawierają one m.in. numer PESEL zdającego. Należy potwierdzić jego zgodność ze stanem faktycznym, najlepiej porównując z zapisem w dowodzie osobistym lub innym dokumencie potwierdzającym tożsamość zdającego. W oznaczone miejsca należy także odręcznie wpisać ten numer (właściwy). Istotne jest, aby w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zapisie numeru PESEL występującego na naklejce kodującej fakt ten zgłosić, dokonując jednocześnie zwrotu tej naklejki (opatrzonej błędem). Przystępujący do egzaminu zobligowany jest skorygować swój numer PESEL na liście egzaminacyjnej, zaś w miejsce naklejki na arkuszu egzaminacyjnym i załączonej do niego karcie odpowiedzi powinien odręcznie wpisać tenże (prawidłowy) numer.

Podczas pisemnej części egzaminu maturalnego zdający może wyjść z sali egzaminacyjnej tylko w szczególnych, uzasadnionych przypadkach. Warunkiem czasowego przerwania egzaminu i opuszczenia sali jest jednak uzyskanie zgody przewodniczącego zespołu nadzorującego egzamin oraz wykluczenie możliwości kontaktowania się zdającego podczas jego nieobecności z innymi osobami (wyjątek stanowią pracownicy służb medycznych). Czas nieobecności zostaje odnotowany w protokole przebiegu egzaminu. Co ważne, w czasie tym arkusz egzaminacyjny zdającego powinien być zamknięty i pozostawiony na jego stoliku w sali egzaminacyjnej.

Szczególną uwagę należy zwrócić na zakaz wnoszenia przez zdającego do sali egzaminacyjnej urządzeń telekomunikacyjnych lub materiałów i przyborów pomocniczych niewymienionych w wykazie ogłoszonym przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (CKE), co jest równoznaczne z zakazem korzystania z nich podczas egzaminu. Złamanie tego zakazu przez zdającego, jak i jego niesamodzielną pracę lub zakłócanie przez niego przebiegu egzaminu będą skutkowały unieważnieniem jego egzaminu i wyproszeniem z sali egzaminacyjnej. Zdający powinien mieć tego pełną świadomość. Jednocześnie powinien być świadom, że niezdanie (niezależnie od przyczyn) lub nieprzystąpienie do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu nie stanowi przeszkody w zdawaniu egzaminu maturalnego z innych obowiązkowych i wybranych przez niego przedmiotów⁴.

³ Uczeń zdający egzamin ustny może natomiast uzyskać wsparcie od egzaminatora, np. w postaci pytań naprowadzających czy chociażby bodźca motywacyjnego.

⁴ Zasada ta dotyczy zarówno części ustnej, jak i pisemnej.

W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego zdawanego na poziomie rozszerzonym egzamin pisemny składa się z dwóch części. Są one rozdzielone przerwą.

Procedury organizacyjne w drugiej części egzaminu pozostają jednak analogiczne do części pierwszej. Zmienia się natomiast arkusz egzaminacyjny, a tym samym zakres problemowy i charakter zadań.

Szczegółowy opis części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego przedstawiono poniżej w formie zestawień tabelarycznych. Zarówno treść poszczególnych tabel, jak i poprzedzający je komentarz zostały zacytowane z Informatora o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego od roku szkolnego 2011/2012 opracowanego przez CKE (2010: 8-10).

Po opisie tym zamieszczono wybrane kryteria oceniania części pisemnej, cytowane z kolejnych stron przywołanego tu dokumentu. Dla zachowania przejrzystości treści dokonano zmiany formy graficznej poszczególnych tabel, jak również wprowadzono ich numerację oraz opatrzone stosownymi opisami. Zabieg ten zastosowano także w dalszej części opracowania, niekiedy dokonując uzupełnień treści źródłowych.

ROZUMIENIE ZE SŁUCHU

Podstawę zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia ze słuchu stanowią teksty dwukrotnie odtwarzane w sali egzaminacyjnej z płyty CD (zob. Tabela 10.).

Tabela 10.

Opis części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego – *Rozumienie ze słuchu*

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI	określony w standardach wymagań egzaminacyjnych II.1.a-g	określony w standardach wymagań egzaminacyjnych II.1.a-g
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW	różne rodzaje tekstów, np. komunikaty, instrukcje, rozmowy, wywiady, teksty narracyjne; tematyka określona w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3.	różne rodzaje tekstów, np. komunikaty, rozmowy, wywiady, dyskusje, debaty, relacje, słuchowiska, teksty narracyjne; tematyka określona w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne lub adaptowane; czytane przez rodzimych użytkowników języka	teksty autentyczne lub w minimalnym stopniu adaptowane; czytane przez rodzimych użytkowników języka
CZAS TRWANIA	ok. 20 minut	ok. 25 minut
	całe nagranie z dwukrotnie odczytanymi tekstami, poleceniami i przerwami na wykonanie zadań	
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, dobieranie, prawda/fałsz	
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	3-4	3-4
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	30 proc.	30 proc.

ROZUMIENIE TEKSTÓW PISANYCH

Zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności w zakresie rozumienia tekstów pisanych oparte są na tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym (zob. Tabela 11).

Tabela 11.

Opis części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego – *Rozumienie tekstów pisanych*

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI	określony w standardach wymagań egzaminacyjnych II.1.a-g	określony w standardach wymagań egzaminacyjnych II.1.a-g
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW	różne rodzaje tekstów, np. informacyjne, publicystyczne, literackie; tematyka określona w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3.	różne rodzaje tekstów, np. informacyjne, publicystyczne, literackie; tematyka określona w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3.
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne lub adaptowane	teksty autentyczne lub w minimalnym stopniu adaptowane
ŁĄCZNA DŁUGOŚĆ TEKSTÓW	ok. 1,5 strony A4	ok. 2 stron A4
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, dobieranie, prawda/fałsz	
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 1 punkt	
LICZBA ZADAŃ	3-4	3-4
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	40 proc.	18 proc.

WYPOWIEDŹ PISEMNA

Zadanie polega na napisaniu tekstu zgodnie ze wskazówkami w poleceniu dotyczącymi treści oraz formy (zob. Tabela 12.).

Tabela 12.

Opis części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego – *Wypowiedź pisemna*

	POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI	określony w standardach wymagań egzaminacyjnych I.2.b, I.3., III.2.a-f, IV.2.a-c, V.2.	określony w standardach wymagań egzaminacyjnych I.2.b, I.3., III.2.a-f, IV.2.a-c, V.2.a-b
LICZBA WYPOWIEDZI	2	1
FORMY WYPOWIEDZI	<ul style="list-style-type: none"> ■ krótki tekst użytkowy (KTU), np. pocztówka, ogłoszenie, zaproszenie, wiadomość (np. e-mail) ■ dłuższy tekst użytkowy (DTU): list prywatny, prosty list formalny 	rozprawka, recenzja, opowiadanie, opis
DŁUGOŚĆ WYPOWIEDZI	KTU: bez określonego limitu słów DTU: 120-150 słów	200-250 słów
PUNKTACJA	<p>punkty przyznają egzaminatorzy zgodnie z kryteriami oceniania wypowiedzi pisemnych:</p> <p>KTU</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ treść: od 0 do 4 punktów ■ poprawność językowa: 0 lub 1 punkt <p>DTU</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ treść: od 0 do 4 punktów ■ forma: od 0 do 2 punktów ■ bogactwo językowe: od 0 do 2 punktów ■ poprawność językowa: od 0 do 2 punktów 	<p>punkty przyznają egzaminatorzy zgodnie z kryteriami oceniania wypowiedzi pisemnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ treść: od 0 do 5 punktów ■ kompozycja: od 0 do 4 punktów ■ bogactwo językowe: od 0 do 5 punktów ■ poprawność językowa: od 0 do 4 punktów <p>Szczegółowe kryteria oceniania dla poszczególnych form wypowiedzi pisemnej zostały zawarte na stronach 12-15 <i>Informatora o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego od roku szkolnego 2011/2012</i> opracowanego przez CKE</p>
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	30 proc.	36 proc.

ROZPOZNAWANIE I STOSOWANIE STRUKTUR LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH (WYŁĄCZNIE W ARKUSZU NA POZIOMIE ROZSZERZONYM)

Zadania sprawdzające znajomość struktur leksykalno-gramatycznych oparte są na krótkich tekstach zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym (zob. Tabela 13.).

Tabela 13.

Opis części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego – *Rozpoznawanie i stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych (wyłączenie w arkuszu na poziomie rozszerzonym)*

	ROZPOZNAWANIE STRUKTUR LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH	STOSOWANIE STRUKTUR LEKSYKALNO-GRAMATYCZNYCH
ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI	określony w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3.	określony w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3., V.2.a-b
ZAKRES ŚRODKÓW GRAMATYCZNYCH	różne rodzaje tekstów, np. informacyjne, publicystyczne, literackie; tematyka określona w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3.	różne rodzaje tekstów, np. informacyjne, publicystyczne, literackie; tematyka określona w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3.
RODZAJE I TEMATYKA TEKSTÓW	różne rodzaje tekstów, np. informacyjne, literackie, publicystyczne, popularnonaukowe; tematyka określona w standardach wymagań egzaminacyjnych I.1.a-o, I.3.	
ŹRÓDŁA TEKSTÓW	teksty autentyczne lub w minimalnym stopniu adaptowane	
TYPY ZADAŃ	zadania zamknięte: wybór wielokrotny, dobieranie	zadania otwarte: zadania z lukami, parafraza zdań, słowotwórstwo, tłumaczenie fragmentów zdań na język obcy, układanie fragmentów zdań z podanych elementów leksykalnych
PUNKTACJA	za każdą poprawną odpowiedź zdający otrzymuje 0,5 punktu	
LICZBA ZADAŃ	1-2	1-3
UDZIAŁ W WYNIKU SUMARYCZNYM	6 proc.	10 proc.

Kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych na poziomie podstawowym oraz rozszerzonym w wybranym zakresie – wyciąg z *Informatora CKE*

Krótki tekst użytkowy (KTU)

TREŚĆ

Przyznaje się 1 punkt za każdą informację (zob. Tabela 14.).

Tabela 14.
Kryteria punktacji w zakresie treści KTU

1 p.	informacja zgodna z poleceniem
0 p.	brak informacji LUB błędy językowe uniemożliwiają zrozumienie informacji

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA

W ocenie poprawności bierze się pod uwagę poprawność językową (leksykalno-gramatyczną) i ortograficzną. Nie bierze się pod uwagę błędów stylistycznych i interpunkcyjnych (zob. Tabela 15.).

Tabela 15.
Kryteria punktacji w zakresie poprawności językowej KTU

1 p.	błędy stanowiące nie więcej niż 25 proc. liczby wszystkich wyrazów w wypowiedzi
0 p.	błędy stanowiące więcej niż 25 proc. wszystkich wyrazów w wypowiedzi

Punkt za poprawność przyznaje się, jeśli wypowiedzi przyznano minimum 3 punkty za treść.

Dłuższy tekst użytkowy (DTU)

TREŚĆ

Przyznaje się 1 punkt za każdą informację (zob. Tabela 16.).

Tabela 16.
Kryteria punktacji w zakresie treści DTU

1 p.	informacja zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu
0,5 p.	informacja zawiera część elementów określonych w poleceniu
0 p.	brak informacji LUB błędy językowe uniemożliwiają jej zrozumienie

FORMA

(zob. Tabela 17.):

Tabela 17.
Kryteria punktacji w zakresie formy DTU

2 p.	<ul style="list-style-type: none"> ■ wypowiedź zgodna z wymaganą formą ■ układ tekstu spójny, logiczny ■ objętość pracy może przekroczyć podane granice do ± 10 proc.
1 p.	<ul style="list-style-type: none"> ■ wypowiedź częściowo zgodna z wymaganą formą ■ układ tekstu częściowo spójny, logiczny ■ objętość pracy może przekroczyć podane granice do ± 15 proc.
0 p.	<ul style="list-style-type: none"> ■ układ tekstu niespójny, chaotyczny ■ objętość pracy przekracza podane granice ponad ± 15 proc., ■ praca jest niezgodna z wymaganą formą lub zawiera więcej niż 200 słów (niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów)

BOGACTWO JĘZYKOWE

(zob. Tabela 18.)

Tabela 18.
Kryteria punktacji w zakresie bogactwa językowego DTU

2 p.	<ul style="list-style-type: none"> ■ zróżnicowane struktury gramatyczne ■ urozmaicone słownictwo i frazeologia
1 p.	<ul style="list-style-type: none"> ■ mało zróżnicowane struktury gramatyczne ■ mało urozmaicone słownictwo i frazeologia
0 p.	<ul style="list-style-type: none"> ■ niezróżnicowane struktury gramatyczne ■ bardzo ubogie słownictwo i frazeologia ■ praca liczy mniej niż 60 słów (niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów) ■ zdający uzyskał mniej niż 2 punkty za treść (niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów)

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA

W ocenie poprawności bierze się pod uwagę poprawność językową (leksykalno-gramatyczną) i ortograficzną. Nie bierze się pod uwagę błędów stylistycznych i interpunkcyjnych (zob. Tabela 19.).

Tabela 19.
Kryteria punktacji w zakresie poprawności językowej DTU

2 p.	błędy stanowiące od 0 do 15 proc. liczby wszystkich wyrazów w wypowiedzi
1 p.	błędy stanowiące powyżej 15 proc., jednak nie więcej niż 25 proc. liczby wszystkich wyrazów w wypowiedzi
0 p.	<ul style="list-style-type: none"> ■ błędy stanowiące powyżej 25 proc. liczby wszystkich wyrazów w wypowiedzi ■ praca liczy mniej niż 60 słów (niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów) ■ zdający uzyskał mniej niż 2 punkty za treść (niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów)

Wypowiedź pisemna na poziomie rozszerzonym:

Szczegółowe kryteria oceniania dla poszczególnych form wypowiedzi pisemnej na poziomie rozszerzonym, tj. dla rozprawki, recenzji, opowiadania oraz opisu, zostały zawarte na stronach 12-15 Informatora o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego od roku szkolnego 2011/2012 opracowanego przez CKE. Z uwagi na ograniczenia redakcyjne dla niniejszego opracowania z cytowania tych treści zrezygnowano, ograniczając się do podania dokumentu źródłowego oraz przytoczenia uwag ogólnych i dodatkowych na ten temat.

UWAGI OGÓLNE

- W kryterium kompozycji, bogactwa językowego i poprawności językowej wyodrębnione zostały kryteria główne i drugorzędne (podane w tabelach kursywą – tu niecytowanych). Kryteria główne mają dwukrotnie większą wagę niż kryteria drugorzędne.
- Jeśli praca liczy mniej niż 100 słów, przyznaje się 0 punktów w kryterium bogactwa językowego i kryterium poprawności językowej.
- Jeżeli praca liczy powyżej 300 słów, przyznaje się 0 punktów w kryterium kompozycji (niezależnie od stopnia realizacji pozostałych kryteriów).
- Fragmenty podane w języku obcym w poleceniu (np. początek lub zakończenie opowiadania) nie są wliczane do ogólnej liczby słów w pracy zdającego.

UWAGI DODATKOWE DOTYCZĄCE WYPOWIEDZI PISEMNYCH NA POZIOMIE PODSTAWOWYM I ROZSZERZONYM

- Praca nieczytelna lub całkowicie niezgodna z poleceniem/tematem lub niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie) nie podlega ocenie.
- Praca odtworzona z podręcznika lub innego źródła nie jest uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego i nie podlega ocenie.
- Fragmenty pracy nienawiązujące do polecenia, a jednocześnie zaburzające spójność i logikę tekstu (np. fragmenty na zupełnie inny temat wyuczone na pamięć lub przepisane przez zdającego) są zakreślane i nie są liczone do liczby słów, poprawności językowej oraz bogactwa językowego.
- W ocenie poprawności językowej w wypowiedziach uczniów ze stwierdzoną dysleksją nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych.

Zakończenie

Przedstawione tu opracowanie ma charakter odtworzeniowy. Oznacza to, że bazuje na szeregu dokumentów, w tym aktów wykonawczych i normatywnych przesądających o ostatecznej formule egzaminu maturalnego, który zacznie być przeprowadzany od roku szkolnego 2011/2012, a więc krótko po opublikowaniu niniejszych rozważań. Z uwagi na precyzję użytych w tych dokumentach sformułowań, instrukcji czy zaleceń na temat charakteru egzaminu maturalnego oraz warunków i sposobu jego przeprowadzenia, w opracowaniu tym często są one przytaczane w brzmieniu oryginalnym lub zbliżonym do oryginalnego. W przedłożonym tekście nie zastosowano jednak wizualnych oznaczeń dla tego typu cytowań, co podyktowane jest nie tylko dbałością o estetykę wypowiedzi, w tym jej stronę wizualną, lecz także troską o to, aby nie rozpraszać uwagi czytelnika. Dokumenty źródłowe, z których treści te zaczerpnięto, zostały jednak w tekście przywołane. Zapewne ułatwi to osobom zainteresowanym ich późniejsze odszukanie i szczegółową analizę. Wyjaśnić również należy, że części opracowania poświęcone kryteriom oceniania ustnej i pisemnej części egzaminu zostały zacytowane z Informatora o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego od roku szkolnego 2011/2012. Odstąpiono w tym przypadku od prezentacji szczegółowych kryteriów oceniania poszczególnych typów wypowiedzi w pisemnej części egzaminu na poziomie rozszerzonym.

Zaprezentowane tu informacje mogą okazać się użyteczne tak dla uczniów, jak i dla nauczycieli specjalizujących się w nauczaniu języków obcych w szkołach ponadgimnazjalnych. Należy jednak podkreślić, że przedstawiony tu opis stanowi jedynie zarys czynności, procedur czy też kwestii problemowych – pewnego rodzaju wprowadzenie do tematu. Ich uszczegółowienie zostało zawarte w przywołanych na wstępie aktach i dokumentach o charakterze normatywnym. Dlatego też byłoby optymalnym, aby i z tymi dokumentami wnikliwie się zapoznać.

Zmiany, jakie wprowadzono w nowej maturze z języka obcego nowożytnego, dotyczą części ustnej egzaminu. Planowane na rok szkolny 2014/2015 pełne dostosowanie egzaminu dojrzałości do nowej podstawy programowej pozwala przypuszczać, że w terminie tym może nastąpić także merytoryczna korekta w zakresie jego części pisemnej.

Bibliografia

- Centralna Komisja Egzaminacyjna (2010), *Informator o egzaminie maturalnym z języka obcego nowożytnego od roku szkolnego 2011/2012*, <http://www.cke.edu.pl/>, zakładka egzamin maturalny (dostęp: 07.01.20012).
- Centralna Komisja Egzaminacyjna (2011), Procedury organizowania i przeprowadzania egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2011/2012 <http://www.cke.edu.pl/>, zakładka egzamin maturalny (dostęp: 07.01.20012).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 kwietnia 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (DzU Nr 90 z 2003 r., poz. 846 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (DzU Nr 4 z 2009 r., poz. 17).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (DzU Nr 83 z 2007 r., poz. 562, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. Nr 256 z 2004 r., poz. 2572, z późn. zm.).

[dr Anna Jaroszewska]

Absolwentka filologii germańskiej oraz rosyjskiej Uniwersytetu Humboldta w Berlinie, adiunkt w Zakładzie Glottodydaktyki Instytutu Germanistyki UW, członkini Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, członkini Deutsche Gesellschaft für Fremdsprachenforschung oraz Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego.